

גיליון
32

מרץ 2018
אדר ה'תשע"ח

מוֹטָיִב

על שם ליאורה דיין

ירחון בנושא שירה וספרות עברית

משה אוחיון
עומר ברקמן
טובה אסנת זלוטוגורסקי
יעל חוג'ה-צ'יבוטרו
דניאל כהן
חיים ספטי
שרית עיני-ריץ'
נורית צדרבוים
יעל רן
יהודית שרייבר

מפני שובה

גיליון 32 מתחיל...

תקופת הזקנה עשויה לעורר מגוון של אסוציאציות ומחשבות – החל במעמד המכובד שזכו לו זקני השבט החכמים בתרבויות האנושיות וכלה בחששות מאבדן הדרגתי ובלתי נמנע של הכישורים והעצמאות האישית.

בגיליון זה רצינו לקרוא כיצד משתקף הנושא הטעון והדרמטי הזה ביצירות שלכם. לגלות מיהם הזקנים והזקנות שפגשתם או שמלווים אתכם בחיים ובמחשבות, אילו קשישים תהיו אתם, מהן התקוות שלכם ומהם הפחדים שלכם מגיל השיבה.

לפתיחת הגיליון, הנה לפניכם השיר "שמיכת טלאים", שכתב לאחרונה אלירן דיין:

חרושים ובקועים חריצי חיי –
אדמה חרוכה בצמאונה.

נפשי השוחקת
נלחמת לשוא
בגופי הקמל –
סופו ברגבי אדמה.

אליט פני בשמיכת טלאים
של זכרונות מקמטים
אקפל את שנותי
אעצם את עיני.

אנחנו מאחלים לכולכם אריכות ימים, עוד שנים רבות של יצירה, וכמובן קריאה מהנה של גיליון זה.

אלירן דיין, יאיר בן-חור, רובי גורדון

ירחון "מוטיב" הוא כתב עת מקוון לעת עתה המתפרסם אחת לחודש.

כל גיליון יעסוק בנושא שהמערכת תבחר, ויפורסמו בו עשר יצירות.

העבודה בירחון מתבצעת בהתנדבות מלאה, אי לכך אין לצפות לתגמול כספי כלשהו על פרסום יצירות, לרבות לא לתמלוגים כלשהם; בשליחת יצירה לפרסום מאשר היוצר את אפשרות פרסומה בירחון, ולא יהיו ליצר השגות או טענות באשר לפרסום או לאי-פרסום יצירתו בירחון.

ליאורה דיין ז"ל הייתה אוהבת אדם. אהבתה הגדולה ביותר הייתה למילה הכתובה ולקריאת ספרות ושירה, ואותם קראה עד סוף ימיה.

ירחון "מוטיב" נוסד לזכרה ונושא את שמה.

חיינו חולפים לאיטם, לאיטם

חיינו חולפים לאטם, לאטם
 עיפנו מאד
 תבת זכרונותינו פוקעת, פוקעת, נעולה מכבר
 טעיותינו שאין מהן חזרה בלומות, נעלמות
 וחותרות אל הכרתנו
 יחידות חיינו מוגפות מכבר
 איש לנפשו, איש לעולמו
 שריטות אהבתנו אינן מעלות ארוכה.

על כּסא דְהוּי
 בְּנִיָּסָה לְהִיכַל הַתְּרַבּוֹת
 נִצַּת צָחוּק שֶׁל מְשׁוּבוֹת נֶפֶשׁ.

”סִדְרָן הִיא מְלֹאכָה שֶׁל כְּבוֹד
 וְטוֹבָה הַיְשִׁיבָה לְאַרְךָ רוּחַ.”

הַיּוֹם בָּחַר לְהַקְדִּים
 הִבִּיא לְחֲבֵרֵי הַלְהָקָה מְנַת עוֹף מִהָאוֹלָם הַסָּמוּךְ
 וְאִם יִצְטַרֵךְ יִגָּאֵל אֶת הַנְּאֻהָבִים
 מִמּוֹרָא הַהִתְקַהְלוֹת.

כַּעַת נִשְׁמַר הַשְּׁקֵט
 בְּחֻלָּל הַפְּנִימִי עוֹסְקִים
 בְּהִלְכוֹת אוֹר וְחֶשֶׁךְ.

פְּנִיּוֹ שְׁלוֹת
 בְּאַחַד הַלִּילוֹת, בְּתֵם הַמוֹפֵעַ
 נִתְבַקֵּשׁ לְהַפְקִיד לְמַחְרָת
 אֶת הַפְּדִיוֹן הַיּוֹמִי.

הַנִּיחַ אֶת הַשְּׁטָרוֹת
 עֲטוּפִים בְּשִׁקִּית מִתַּחַת לְבֵית הַשְּׁחִי
 בְּיַד הַשְּׁנִינְיָה הִיָּתָה שִׁקִּית נוֹסֶפֶת
 וְכִּי אַרוּחַת הָעָרֵב שֶׁהִכִּינָה אֶשְׁתּוֹ.
 כְּשֶׁפָּסַע לְנַעַל אֶת הַדָּלֶת הָאַחֲוֵרִית
 קָפְצוּ עָלָיו שְׁנֵי שׁוֹדָדִים
 חָטְפוּ אֶת הַשִּׁקִּית וּבְרָחוּ –
 הַכְּרִיךְ שֶׁהִכִּינָה אֶשְׁתּוֹ.

עלם לעולם לא יזקין בזמן

עצובה, אני אומרת,
הוא לא הגיע לשיבה
נשארת טובה למשמרת
בזכרון כתובה.
להיות עלם לעולם
יפה בלורית ושם תאר
חיוך שנדם ונקטם
מכתב אהבה אחרון
בארון.

זה הנער לא יזקין בזמן
קרא למלאך והלך עם קרב
אב ילדי אהבת עלומי
נשאר לי נער עד ערב ימי.
עתה מול תמונה במסגרת
אני הסבתא מביטה שם ואומרת
עכשו הוא לי ילד הוא נכד לי גם.

רוֹאָה
 בַּסּוֹף נִהְיָה עוֹרִים,
 כְּהִי עֵינַיִם וְזַקְנִים.
 בַּסּוֹף נִשְׁפֵּל אֶת יְדֵינוּ וְסוֹף־סוֹף נֶאֱמָיִן לְעֶצְמָנוּ,
 שׁוֹב לֹא נִסְתַּמָּא מְכֻזָּבִים מְרֵה־יָבִים,
 מְלֵה־טוֹטֵי מְלִים,
 כְּשֶׁנִּהְיָה עוֹרִים וְזַקְנִים,
 יְבוֹאוּ יְלָדֵינוּ
 וְנִשְׁבִּיעַ אוֹתָם, יָדָם תַּחַת יְרֵכֵנוּ,
 שְׁיִזְנְחוּ כְּלֵי חָמָס,
 שְׁיִהְיוּ גְבוּהִים מִהַקְנָאָה,
 בַּסּוֹף נִהְיָה כְּמוֹשִׁים וְחִלּוּשִׁים
 וְהֶאֱמַת תְּהִיָּה צְלוּלָה
 כְּבָרְכוֹת שָׁמַיִם יַעַל בְּרָכוֹת תְּהוֹם.

תמיד אבא, אבל...

משפחה צומחת סביבך. ילדים קטנים, אתה עמוד התווך, הכותל המערבי, היד התומכת. אתה הכי אבא בעולם. יודע הכול, פוסק בכול, דומיננטי, לעתים דומיננטי מדי – אבל מרכז. השנים חולפות ואתה עדיין שם, הילדים גדלים, ובמקומך אתה נטוע, חזק, מפשר כשצריך, מגונן.

מגיע גיל ההתבגרות. הסמכות שלך מתערערת קמעה, חשרת עננים פה ושם, והנה מגיעים גם בני הזוג לבנותיך, בנות הזוג לבניך, אתה צריך להסתגל למקומך. המרכז הוסט ממך, אבל אתה עדיין אותו אבא, שואלים אותך, מתייעצים אתך, מכבדים אותך. אתה אבי המשפחה – ראש השבט.

אלא שאם תרחיק להביט אל אופק השנים מחכה לך שם השלב השלישי. לפעמים יגיע בגיל שמונים, לפעמים אחרי – ולפעמים גם לפני, הרבה לפני. זהו השלב שבו אתה יושב בצד, אולי על כיסא גלגלים, עם שמיכה על הברכיים, המשפטים שלך לא תמיד סדורים, לא תמיד לעניין, ולעתים עומד היגיון מוזר למדי מאחוריהם. אתה קצת נטל, לפעמים לא קצת. זה מגיע תמיד, יש ששלב שלישי זה קצר, ויש שהוא ארוך ומתיש את כל השייך לסביבה, מייגע, מעציב, מעצבן. כן, הרבה פעמים האב הוא המעצבן הזה שבגללו אי אפשר לחיות חיים סדירים נורמליים. הכבוד נמוג מזמן, להתייעץ אפשר איתו רק על הכדורים שהוא לקח או לא לקח. עצוב – אבל ככה זה.

אבל שום שלב בחיים לא מגיע בבת אחת, זה כמו תנועה חרישית על סקאלה – המחוג נע בדילוגים זעירים מאוד. לאט-לאט אתה מגלה את הזחילה הבלתי נמנעת שלך מהשלב השני לשלב השלישי, מנסה להתעלם, לבטל, לגמד – אבל אם תסתכל נכוחה זה נמצא, וזה מעצים מחודש לחודש, משבוע לשבוע, מיום ליום.

ויום אחד יגידו: "הנה כאן קבור אבא", אבל זה לא באמת האב ההוא, כי ההוא נקבר כבר מזמן.

דמיון מודרך

רגלי קלות כאילה
 מרחפות מעל האדמה
 פרפר בצבעי הקשת
 משחק אתי תופסת
 שמש מלטפת
 מלוא ראות נושמת
 בכל יום בשעה שתים
 דמיון מודרך,

82. שוכחת אני לדקה או שתים שאני בת
 בית אבות – גבעתיים,
 הימים עוברים בעצלתים.
 בצבעי עפרון
 מציקת על הקירות
 שמים
 כנפים
 נפשי נודדת
 כצפור
 אולי מקור, אחר.

זקן וטוב לו

על ספסל בקצה השכונה יושב יום־יום קשיש, מקלף לאט ובידיים רועדות את קליפת הבננה הבשלה, נוגס בה נגיסות קטנות ומברך לשלום את החולפים בדרך.

באחד הבקרים התיישבתי על הספסל לידו והבטתי בסקרנות בתמונה שאחז. "תראה, אני בצעירותי, " לחש באזני, "עשיתי חיים, טיילתי בכל העולם, ראיתי מעט צער והרבה אושר, היו לי חברים רבים, חוויות מסעירות."

הבטתי בקמטים החרושים על פניו, במקל ההליכה השחוק הנשען על הספסל ובעיניים המחייכות והחיוניות של הישיש. "התמונה היא תזכורת לחיי המסעירים ולשמחות שהיו מנת חלקי. בחרתי להיות מאושר גם בזקנתי, " הוסיף ואמר, "ילדיי, אשתי, נכדיי וניניי בקו הבריאות ואני נהנה לאחר טיול קצר לשבת על אותו הספסל כל יום וללמוד על העולם."

הבטתי באיש הזקן שלידי בפליאה. מקבל באהבה את זקנתו, זוכר את ימי נעוריו בערגה וללא צער. הושטתי את ידי כדי לעזור לו להתרומם על רגליו, אך הוא ניער אותה בעדינות מעליו. "אני יכול לקום בכוחות בעצמי ואם קשה מעט, מקל ההליכה יהיה לי לעזר. החיים דומים לנדנדה הנמצאת בגן המשחקים ממול. פעם אתה למעלה ופעם אתה למטה, אולם גם כשאתה למטה, דע לחפש את הדרך לעלות שוב למעלה ואל תרפה. ממרומי גילי המופלג אני יכול לבשר לך שהזקנה יכולה להיות יפה. אפשר סוף־סוף ליהנות מרגעים קטנים וממראות שלא היו לך הזמן והשקט לחוש ולראות בעבר. תראה את הציפור הדואה במרומים, תראה את קרני השמש המלטפות, תקשיב לרוח הנושבת, לצחוקו של הילד בגן המשחקים.

"אני מריח בחדווה ריחות חדשים שלא הכרתי. ריח משכר של עשב רענן, בושם מתוק של נערה שחלפה לידי. הנשימה הפכה למשמעותית יותר ואני מתייחס בתשומת לב לכל כניסה ויציאה של אוויר לראותי."

כלבלב קטן התקרב לעבר הישיש וזנבו קיפץ בשמחה.

"אני מכיר את כל הכלבים בשכונה והם מכירים אותי, " צחק הזקן והתכופף לאֶטו כדי ללטף את ראשו של הכלבלב. ניכר שהכלב שמח מאוד לפגישה זו.

"הזמן קיבל לבוש חדש. עמוק יותר, רגוע, עטוף בצבעים ססגוניים, נקי ואיכותי. זמן שכולו כאן ועכשיו בלי חששות לגבי העתיד שיבוא. זמן למשפחה, זמן לתחביבים, זמן לאהבה. כן, גם זקנים אוהבים, " צחק.

הלכתי לדרכי והרהרתי בדבריו של הישיש. הבטתי מסביבי וראיתי קשת מרהיבה מכסה את תכול השמים. בפעם הראשונה בחיי עצרתי, הרמתי את ראשי והתבוננתי בכל גווניה.

עורה הבוהק מול עיניי

אור השמש
את לא תהיי לעולם.
ידיעה שעכשו
נבעטת מולי
כואבת יותר מאי פעם.

קמטים בעיניה
מבשרים סתו קרב.
כח קיום כבד ונשכח,
כח קיום עולה ונפתח.

איך אוכל אני
כחוט השני
היא לי
לדמין חיים בלעדיה...

ועורה הבוהק,
וקמטים שזוכרים.
ומה שאנחנו כל הזמן,
כל הזמן
יודעים ומדחיקים.

עורה הבוהק מול עיני,
את לא תהיי לעולם.
ידיעה שעכשו,
כואבת יותר מאי פעם.

בצבעי אפור

בְּצַבְעֵי אָפּוֹר נִצְבָּע אָבִיב
כָּאֵלּוּ לֹא הִסְפִּיקוּ לוֹ כָּל צְבָאִיו, כָּל אֵילוֹת
הַשָּׂדֶה לְהַעִיר אֶהְבָּה
שֶׁתְּחַפֵּץ.

דֵּל, קָרִיר הוּא נוֹשֵׁב בְּעֲצָמוֹתַי
וּבְשִׁמְיכוֹת שְׁאֲנֵי מְכֶסֶה
לוֹ

לֹא יַחֵם.

זָקֵן אָבִיב שְׁלִי. זָקֵן.

לחם מטוגן

הפכתי את הלחם המטוגן מצד לצד
 פעם הוא היה נשרף
 היא ערבבה את השמנת
 פעם היה לה חשק לסלט
 והצחוק שלה לא נקמט
 ששי בבקר
 והילדים היו בבית הספר
 אם היינו מחליטים לעשות אותם
 איזה בית ספר – הם היו מסימים צבא כבד
 ואמרתי בואי נפתח בקבוק יין
 והיא אמרה בוא נלך לבית קפה
 ולא פתחנו ולא הלכנו
 ואכלנו
 בשתיקה
 מקדשת
 והרעד באצבעות לא היה
 הנכדים יכלו להיות
 אבא ואמא של שבת
 אם הם היו מגיעים לגן
 השמנת החליקה בגרון
 אבל הלחם נתקע.

<http://motiv-magazine.co.il>

<http://facebook.com/motiv.magazine>

<http://bit.ly/motiv-youtube>

<http://instagram.com/motiv.magazine>

אנחנו מזמינים אתכם לחשוף את עצמכם בגיליון הבא שלנו.

גיליון 33 של "מוטיב" יראה אור בעוד כחודש ונושא: "בְּיַחַס לְמִין..."

חג הפורים עבר, וזה בדיוק הזמן לפשוט את המסכות או אולי לעטות את התחפושות שתמיד מסתרות רק עמוק בפנטזיות. ספרו לנו על תשוקות מיניות, על חוויות אירוטיות, על עירום פיזי ונפשי ועל מגע שנשאר בראש או כזה שמתפשט אל העור ואל הגוף.

מחכים למילים המרטיטות שלכם...
אלירן, יאיר ורובי

אתם מוזמנים לשלוח את יצירותיכם בנושא זה עד לתאריך 20/3/2018 לכתובת הדואר האלקטרוני:
info@motiv-magazine.co.il
נא לשלוח עד שלוש יצירות בלבד ליוצר - שירים מנוקדים וסיפורים קצרים עד 550 מילה.